

Vi presenterer et arkiv:

BERGENS TRANSPORTARBEIDERFORENING

Av Stig Brunstad

Stig Brunstad er sivilarbeider ved Lokalhistorisk Arkiv i Bergen. Han forteller her om ett av arkivene han har arbeidet med. Se også neste artikkel.

"Samhold gjør sterk"

Bergens Transportarbeiderforening har gjennom 101 år arbeidet for å forbedre sine medlemmers arbeidsforhold, lønn og sosiale forhold. Foreningen har skiftet navn 4 ganger. Dens første navn var **Fastlønnede Arbeideres Forening** (1894). Denne foreningen ble startet på grunn av at de fastlønnede lagerarbeiderne ikke ville delta i Løsarbeider Forbundet i Bergen og Omegn, som ble stiftet 10 år tidligere. Problemer med rekruttering er noe som preger foreningen de første årene. Mange arbeidere fryktet represalier fra arbeidsgiverne, som i sin tur var redde for å miste den nærmest uinnskrenkede makt de hadde over arbeiderne. I 1898 skiftet foreningen navn til **Lagerarbeidernes Forening**. Man startet da en rekke sosiale tiltak for å holde på medlemmene, bibliotek, sangforening og diskusjonsklubb var noen av tilbudene medlemmene kunne benytte seg av. En hjelpekasse for medlemmer som pga. sykdom hadde havnet i økonomiske vanskeligheter ble opprettet. Det var allerede i 1894 opprettet en dødelade for forulykkede medlemmers etterlatte. Man skiftet navn igjen i 1919 til **Lager- og Transportarbeidernes Forening** og siste gang i 1928 til **Bergens Transportarbeiderforening**

Sammenslutninger

I perioden 1920 - 1934 er det en rekke andre fagforeninger som slås sammen med Bergens Transportarbeiderforening - og også yrkesgrupper som kollektivt melder seg inn. Den første er **Kjørernes Forening** (1920). Etter denne sammenslåingen dannes det grupper etter bransjer, som f.eks. Drosjegruppen. Dette gjorde det enklere for andre yrkesgrupper å melde seg inn og kunne ivareta sine egne interesser med en stor forening i ryggen. **Tallymennene**, **Isetsildarbeiderne** og **Transileriarbeiderne** er noen av de yrkesgruppene som meldte seg inn. Andre foreninger som ble slått sammen med Bergens Transportarbeiderforening var **Chauførenes Forening** (1924), **Bukserbaatmannskapenes Forening** (1925), **De Kvinnelige Sild og Fiskeriarbeidernes Forening** (1933) og **Sandviken Arbeiderforening** (1934). Dessverre har en del av disse foreningenes arkiv trolig gått tapt, men arkivene etter Bukserbaatmaskinistenes Forening og Sandviken Arbeiderforening er kommet inn til Lokalhistorisk Arkiv. Vi håper de øvrige finnes fremdeles og dukker opp etterhvert.

Okkupasjonen

Under okkupasjonen forsøkte styret i Bergens Transportarbeiderforening å holde hjulene i gang, men det var ikke så lett. Femtiårsberetningen som ble skrevet i denne perioden måtte graves ned til krigen var over. Som de fleste andre fagforeninger drev også Bergens Transportarbeiderforeningens medlemmer med illegalt virksomhet. Utdeling av illegale aviser og understøttelse til familier som hadde mistet inntekten som følge av tyskernes handlinger var noe av det man drev med i de illegale gruppene som var opprettet. Som et resultat av dette arbeidet måtte noen rømme landet mens noen få måtte bøte med livet.

I tillegg til vanlig arkivmateriale som forhandlingsprotokoller, koresponanse og regnskap

inneholder dette arkivet mye informasjon om avtaler og tariffen som Bergens Transportarbeiderforening gjorde med bedrifter i denne perioden. Drosjegruppen og lastebilgruppens møtevirksomhet med samferdselsnemda angående drosje- og lastebilløyver utgjør også en betydelig del av materialet. Arkivet gir bl.a. god dokumentasjon om arbeidsforhold og arbeidsprosesser (se neste artikkel).